

Komisija za izbor u naučno zvanje – naučni saradnik za oblast moderne historije

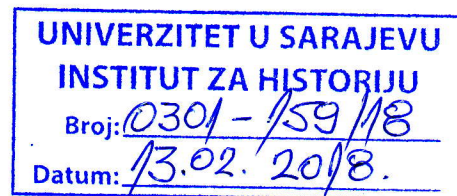
Instituta za historiju Univerziteta u Sarajevu

u sastavu:

Dr Sonja Dujmović

Dr Senija Milišić

Dr Dženita Rujanac

Sarajevo, 12. februar 2018.

VIJEĆU INSTITUTA ZA HISTORIJU U SARAJEVU

Predmet: Izveštaj o prijavi kandidata na Konkurs i prijedlog za izbor u zvanje naučnog saradnika za oblast moderne historije

Na osnovu člana 29 . Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj 26/16“) i Rješenjem Vijeća Instituta za historiju broj: 01-01-103/18 od 29.01.2018. godine imenovana je Komisija u sastavu:

1. Dr Sonja Dujmović, naučni saradnik, oblast moderna historija, Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu – predsjednik
2. Dr Senija Milišić, oblast moderna historija, viši naučni saradnik, Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu - član
3. Dr Dženita Rujanac, naučni saradnik, oblast moderna historija, Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu - član

za izbor u naučno zvanje – naučni saradnik za oblast moderne historije u Institutu za historiju Univerziteta u Sarajevu

Na osnovu Odluke Vijeća Instituta o pokretanju inicijative za raspisivanje konkursa broj: 01-01-710/17 od 07.11.2017. godine za izbor u zvanje i Odluke o raspisivanju konkursa za izbor u zvanje naučnog saradnika za oblast moderne historije broj: 01-01-712/17 od 07.11.2017. godine, Institut za historiju je u skladu sa članom 29. Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 26/16) raspisao konkurs za izbor u naučno zvanje – naučni saradnik za oblast moderne istorije. Na konkurs objavljen u dnevnom listu *Oslobođenje* od 11. januara 2018. godine prijavio se kandidat dr Enes Omerović, doktor historijskih nauka, viši stručni saradnik za modernu historiju u Instiutu za historiju Univerziteta u Sarajevu. Uz prijavu na konkurs Dr Enes Omerović je blagovremeno dostavio svu konkursom traženu dokumentaciju.

II

Na osnovu prijave i uvida u prateću dokumentaciju Dr Enesa Omerovića, Komisija podnosi Vijeću Instituta za historiju Univerziteta u Sarajevu sljedeći

IZVJEŠTAJ

1. Biografski podaci:

Enes Omerović rođen je 11. augusta 1976. godine u Sarajevu. Nakon zavrenog osnovnog obrazovanja u Olovu 1991. godine upisuje Srednju zubotehničku školu u Sarajevu, a zbog agresije na Bosnu i Hercegovinu 1992. godine prekida školovanje. Tokom 1993. i 1994. godine bio je pripadnik Armije Republike Bosne i Hercegovine. Krajem 1994. godine nastavlja srednjoškolsko obrazovanje i 1997. godine završava srednju Medicinsku školu u Zenici. Na Odsjek za historiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu upisao se 1998. godine, a 2004. godine diplomira sa temom *Ustanak u Hercegovini i Bosni 1875-1878 kroz putopisnu literaturu*. U školskoj 2008/2009. godini upisuje Postdiplomski studij iz historije Bosne i Hercegovine u XIX i XX stoljeću na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, a 6. juna 2012. godine odbranio je

magistarski rad pod naslovom *Političko nasilje u Bosni i Hercegovini (1918-1921)*. U decembru 2012. godine upisao je Doktorski studij (III ciklus) na Odsjeku za historiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu, smjer Historija Bosne i Hercegovine u XIX i XX stoljeću. Dana 16. oktobra 2017. godine odbranio je doktorsku disertaciju pod naslovom *Nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini (1918-1941)*.

Od januara 2003. do januara 2008. godine radio je kao nastavnik historije u osnovnim školama „Peti bataljon“, „Hasan Kikić“ i „Senahid Bolić Bolo“ u Olovu. U januaru 2008. godine počinje raditi u Institutu za historiju u Sarajevu na mjestu stručnog saradnika za modernu historiju. U oktobru 2012. godine izabran je u zvanje viši stručni saradnik za modernu historiju u Institutu za historiju u Sarajevu, gdje je i danas zaposlen.

2. Bibliografija:

I. Knjige

1. *Političko nasilje u Bosni i Hercegovini (1918-1921)*. Sarajevo: Institut za istoriju. 2015.

II. Članci

1. „Elementi represije u radu Narodnog vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba za Bosnu i Hercegovinu i Narodne vlade za Bosnu i Hercegovinu“. Sarajevo, *Historijska traganja*, Institut za istoriju, 2009, br. 3, str. 183-213.
2. „Period između dva svjetska rata na stranicama *Gračaničkog glasnika*“. Gračanica, *Gračanički glasnik*, Monos, 2011, br. 31, 209-214.
3. „Kaznenopravna zaštita države na tlu Bosne i Hercegovine od stvaranja Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca do donošenja Vidovdanskog ustava“. Sarajevo, *Prilozi*, Institut za istoriju, 2011, br. 40, str. 339-362.
4. „Verbalni delikt u Bosni i Hercegovini (1918-1921)“. Sarajevo, *Prilozi*, Institut za istoriju, 2012, br. 41, str. 79-105.
5. „'Naša izborna borba'. Među stranački sukobi u Bosni i Hercegovini uoči izbora za Ustavotvornu skupštinu 1920. godine“. Sarajevo, *Historijska traganja*, Institut za istoriju, 2013, br. 11, str. 171-212.

6. „Stranci na Krivaji u prvoj polovini XX stoljeća“. *Rijeka Krivaja kroz prošlost: Zbornik radova sa okruglog stola „Rijeka Krivaja kroz prošlost (prostor, vrijeme, ljudi)“ održanog u Olovu 19. septembra 2014. godine.* Sarajevo: Institut za istoriju/Udruženje za modernu historiju, 2016, str. 127-170.
7. „Velike poplave u Bosni i Hercegovini (1918-1941)“. *POPLAVA, ZEMLJOTRES, SMOG: Prilozi ekohistoriji Bosne i Hercegovine u 20. stoljeću: zbornik radova.* Sarajevo: Udruženje za modernu historiju/Udruga za modernu povijest, 2017, str. 17-71.

3. Naučno-stručne aktivnosti:

I Prikazi:

1. Edin Mutapčić, *Agrarna reforma u Bosni i Hercegovini i njeno zakonodavstvo (1918-1941)*, Gradačac, Javna biblioteka „Alija Isaković“, 2007, 260 str. – u: *Prilozi*, Institut za istoriju, Sarajevo, 2008, 37, str. 221-224.
2. Ivana Dobrivojević, *Državna represija u doba diktature kralja Aleksandra 1929-1935*, Beograd, Institut za savremenu istoriju, 2006, 370. str. – u: *Prilozi*, Institut za istoriju, Sarajevo, 2008, 37, str. 224-228.
3. Salih Jaliman (et al.), *Kazniona: knjiga o zeničkom zatvoru*, Zenica: Vrijeme, 2008, 155 – u: *Prilozi*, Sarajevo, 2009, 38, str. 277-280.
4. Draga Mastilović, *Hercegovina u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca (1918-1929)*, Beograd: Filip Višnjić, 2009, 485 str. – u: *Prilozi*, Institut za istoriju, Sarajevo, 2010, 39, str. 214-218.
5. Ilijas Hadžibegović, *Bosanskohercegovački gradovi na razmeđu 19. i 20. stoljeća*, Sarajevo: Institut za istoriju u Sarajevu, 2004, 356 str. – u: *Radovi*, Filozofski fakultet u Sarajevu, Sarajevo, 2010, knjiga XIV/1, str. 439-441.
6. Omer Hamzić, *Gračanica i okolina u periodu između dva svjetska rata (pravno-politički i društveno-ekonomski razvoj)*. Travnik: Univerzitet u Travniku, Pravni fakultet u Kiseljaku, 2012, 453. u: *Prilozi br. 42*. Sarajevo: Institut za istoriju, 2013. str. 257-259.

II Ostali tekstovi:

1. „Demografska defanziva“. Zagreb, *Preporodov journal*, decembar/prosinac 2017, br. 204-205, str. 51-54.
2. „Jan Konopka: posljednji hajduk Male Evrope“. Zagreb, *Preporodov journal*, decembar/prosinac 2017, br. 204-205, str. 57-61.

III Učešće na naučnim skupovima

1. Okrugli sto *Godina 1918. – Bosanskohercegovačko iskustvo*, Sarajevo, 1. decembar 2008. godine. (referat: *Elementi represije u radu Narodnog vijeća SHS za Bosnu i Hercegovinu i Narodne vlade za Bosnu i Hercegovinu*)
2. Konferencija *Ustavno-pravni i politički položaj Bosne i Hercegovine u XX stoljeću*, Gradačac, 20–22. maj 2010. godine. (referat: *Kaznenopravna zaštita države na tlu Bosne i Hercegovine od stvaranja Kraljevstva SHS do donošenja Vidovdanskog ustava*)
3. Naučni skup *Istraživanje lokalne historije u Bosni i Hercegovini*, Gračanica, 10. decembar 2010. godine. (referat: *Period između dva svjetska rata na stranicama „Gračaničkog glasnika“*)
4. Manifestacija *Dani Instituta za istoriju u Sarajevu*, Sarajevo, 17. i 18. decembar 2010. godine. (referat: *Političko nasilje u Bosni i Hercegovini (1918-1921). Verbalni delikt u Bosni i Hercegovini od ujedinjenja do donošenja Vidovdanskog ustava*)
5. Okrugli sto *90 godina od Husinske bune*, Tuzla, 20. decembar 2010. godine. (referat: *Represivne mjere organa vlasti protiv učesnika Husinske bune*)
6. Konferencija *Nijemci u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini*, Sarajevo, 4. i 5. oktobra 2013. godine. (referat: *Školstvo na njemačkom nastavnom jeziku u Bosni i Hercegovini*)
7. Konferencija *The Great War: Regional Approaches and Global Contexts. International Conference on the Occasion of the First Centennial of the Beginning of World War One*, Sarajevo, 19-21. juni 2014. godine. (Referat: *"Odlazak 'kuferaša". Iseljavanje stranaca iz Bosne i Hercegovine 1918/1919. godine*)
8. Okrugli sto *Rijeka Krivaja kroz prošlost (prostor, vrijeme, ljudi)*, Olovo, 19. septembar 2014. godine (referat: *Stranci na Krivaji u prvoj polovini XX stoljeća*)
9. Naučni skup *Bosna i Hercegovina u Prvom svjetskom ratu (1914-1918)*, Tuzla, 15. novembar 2014. godine (referat: *Migraciona kretanja u Bosni i Hercegovini neposredno nakon završetka Prvog svjetskog rata*)

10. Naučni skup *Nacionalne manjine u Sarajevu*, Sarajevo, 22. decembar 2015. godine
(referat: *Bosanskohercegovački manjinski mozaik*)

IV Uredništva:

1. Urednik monografije Vahida Alađuza *Hadžići: Od najstarijih vremena do agresije BiH 1992. godine*. Hadžići: Općina Hadžići, 2013. str. 372.
2. Glavni i odgovorni urednik *Zbornika radova Nijemci u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj - nova istraživanja i perspektive*. Sarajevo: Institut za istoriju. Zagreb: Hrvatski institut za povijest. Tübingen: Zentrum zur Erforschung deutscher Geschichte und Kultur in Südosteuropa an der Universität, 2015. 441 str.
3. Urednik monografije Vahida Alađuza *Hadžići: Od najstarijih vremena do agresije BiH 1992. godine, drugo dopunjeno izdanje*. Hadžići: Općina Hadžići, 2017. 402 str.
4. Glavni i odgovorni urednik *Zbornika radova Historijski pogled na razvoj i položaj nacionalnih manjina u Sarajevu i Bosni i Hercegovini*. Sarajevo: Udruženje za modernu historiju. 2017. 242 str.

4. Naučnoistraživački rad:

Svoj naučnoistraživački interes dr Enes Omerović je do sada usmjerio u više pravaca – političko nasilje, marginalne skupine, nacionalne manjine, ekološka historija. Značajan dio se odnosi na političko-pravnu istoriju u periodu nakon formiranja Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (1918-1921), pri čemu su u fokusu dešavanja na prostoru Bosne i Hercegovine. („Elementi represije u radu Narodnog vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba za Bosnu i Hercegovinu i Narodne vlade za Bosnu i Hercegovinu“. Sarajevo, *Historijska traganja*, Institut za istoriju, 2009, br. 3, str. 183-213; „Kaznenopravna zaštita države na tlu Bosne i Hercegovine od stvaranja Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca do donošenja Vidovdanskog ustava“. Sarajevo, *Prilozi*, Institut za istoriju, 2011, br. 40, str. 339-362; „Verbalni delikt u Bosni i Hercegovini (1918-1921)“. Sarajevo, *Prilozi*, Institut za istoriju, 2012, br. 41, str. 79-105.) Razmatrajući ovaj kratkotrajan, ali izuzetno nestabilan i period burnih promjena i uspostavljanja novog državnog okvira kandidat je uočio potpunu autonomnost državnih tijela, ali i izuzetne napore

za očuvanje reda, imovinske sigurnosti i mira, što bezbolnijeg prelaza u novi pravni i državni poredak, pri čemu je nužno dolazilo do čestih i grubih povreda ličnih i političkih sloboda u Bosni i Hercegovini. Posebno je izdvojena i konstatacija da represivne mjere često nisu bile posljedica planske i organizovane akcije organa uprave nego lične samovolje i zloupotrebe položaja i ovlasti pojedinaca, nosilaca novouspostavljene vlasti. Ističe se i napor organa vlasti da se u vrijeme državnopravnog provizorija, kada se u uslovima nepostojanja ustava i jedinstvenog kaznenog zakonodavstva pokušava putem zakonskih akata, uredbi i naredbi osigurati odgovarajuća kaznenopravna zaštita države, odnosno njena vanjska i unutrašnja sigurnost, istovremeno osiguraju i osnovna prava i slobode pojedinca. Taj proces zakonskog prilagođavanja, uz sve probleme koji su ga pratili - krive interpretacije, pravna improvizacija i niz privremenih mjera u novostvorenoj državi, uočljiv je i kao značajno prvo odstupanje od parlamentarne procedure, što će kasnije biti česta praksa državno-pravnih institucija.

Sistematsko istraživanje navedene problematike u Arhivu Bosne i Hercegovine, Arhivu Jugoslavije, Historijskom arhivu Sarajeva i Arhivu Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije, te onovremene štampe i periodike, kao i konsultovanje relevantne historiografske, sociološke i politikološke literature rezultirali su magistarskim radom, uobličeni objavljenoj knjigom (*Političko nasilje u Bosni i Hercegovini (1918-1921)*, Institut za istoriju, Sarajevo, 2015). Definisane fenomene političkog nasilja, njegovi pojavi oblici dimenzije i njihovi glavni sudionici predmet su prvog poglavlja ove knjige. Slijedi oblikovanje političkih prilika u novostvorenoj državi Kraljevstvu SHS i situiranje Bosne i Hercegovine u njenom okviru. Glavne dijelove čine ocrtane linije represije države putem zakonodavstva, administrativnog aparata sigurnosne službe, pravosuđa, zatvorskog sistema, cenzure, policijskog nadzora, ograničavanjem ličnih i političkih sloboda, te drugim oblicima represije. Uzvratna, „represija odozdo“, do sada historiografski nedovoljno obrađena takođe je elaborirana. Nekontrolisana aktivnost političkih stranaka putem stranačke štampa i posljedice političkih obračuna i nedostatak političke kulture po političku atmosferu predstavljeni su posebnim poglavljem. Bogatstvo prezenirane i obrađene građe poseban je kvalitet objavljene knjige i nudi prostor za dalje istraživačke poduhvate.

Politička kretanja u navedenom periodu Kraljevstva SHS nisu ostala van dometa interesa kandidata. On razmatra početnu političku arenu u Bosni i Hercegovini uoči izbora za Ustavotvornu skupštinu 1920. godine uočavajući glavne političke oponente, njihove

obračune i metode borbe sa političkim neistomišljenicima, uočavajući da su glavne aktivnosti stranaka bile usmjerene na borbama sa potencijalnim rivalima, pretendentima na isto biračko tijelo, pri čemu su zajedničkog ideološkog neprijatelja imali u komunističkoj partiji („'Naša izborna borba'. Međustranački sukobi u Bosni i Hercegovini uoči izbora za Ustavotvornu skupštinu 1920. godine“. Sarajevo, *Historijska traganja*, Institut za istoriju, 2013, br. 11, str. 171-212).

Posvećenost problematici „međuratnog perioda“ kandidat je iskazao i analizom tekstova za naznačeni vremenski odsjek u *Gračaničkom glasniku* („Period između dva svjetska rata na stranicama *Gračaničkog glasnika*“. Gračanica, *Gračanički glasnik*, Monos, 2011, br. 31, 209-214).

Posebni segment interesovanja kandidata je dodjeljen problematizaciji manjina u okviru migracijskih tokova i demografskih promjena na prostoru Bosne i Hercegovine. Temeljitim propitivanjem definisanja manjinskih zajednica, njihovom detekcijom, sistematizacijom, praćenjem promjene njihovog statusa, identitetskog i zakonskog pozicioniranja kroz vrijeme u skladu sa međunarodnom politikom od perioda Austro-Ugarske Monarhije do današnjih dana otvara se problematizovanje manjinskog statusa. Zatim se prati potvrđivanje ili osporavanje njihovih zakonskih prava, institucionalna zaštita, realne pozicije, odnos prema državi, ekonomski, profesionalni i kulturološki doprinos u bosanskohercegovačkom društvu, kako u gradovima tako i u seoskim sredinama, učešće u političkom životu u Bosni i Hercegovini, u organima vlasti na početku novog državnog organizovanja KSHS, na izborima, u radu izabranih skupština i u javnoj upravi. Izdvojeno je i organizovanje školstva za nacionalne manjine, organizovane aktivnosti nacionalnih i kulturnih društava, kao i djelovanje i doseg štampe manjinskih zajedica. O svemu ovome i ovdje nespomenutom u problematici manjinskih populacija govori prvenstveno doktorska disertacija kandidata pod nazivom *Nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini (1918-1941)*, sa uspjehom odbranjena i pozitivno ocjenjena na Filozofskom fakultetu u Sarajevu 16. oktobra 2017. godine, ali i posebna istupanja u kojima se i regionalno dotiče ovaj problem („Stranci na Krivaji u prvoj polovini XX stoljeća“. *Rijeka Krivaja kroz prošlost: Zbornik radova sa okruglog stola „Rijeka Krivaja kroz prošlost (prostor, vrijeme, ljudi)“ održanog u Olovu 19. septembra 2014. godine*. Sarajevo: Institut za istoriju/Udruženje za modernu historiju, 2016, str. 127-170; „Demografska defanziva“. Zagreb, *Preporodov journal*, decembar/prosinac 2017, br. 204-205, str. 51-54). Istraživanja i praćenje demografskih promjena sa fokusom na manjine pratio

je putem popisa stanovništva, kontinuirano od 1879. godine, uz druge popisne materijale i sistematsku analizu, s razlogom se osvrćući na njihove brojne nedostatke, imajući u vidu kako nejednoobraznost tako i političke implikacije navedene dokumentacije. Na osnovu statističkog materijala, arhivske građe i dostupne literature posebna pažnja je poklonjena integracijskim i asimilacijskim procesima u šire nacionalne zajednice u brojnim kriznim političkim i ekonomskim periodima, ali i iseljeničkim talasima, pri čemu su manjinske zajednice konstantno bile u defanzivnom procesu. Nominalno tolerantna društva o kojima se razmatra manjinska populacija i njen status učinila su da se njihovo prisustvo na prostoru Bosne i Hercegovine kategoriše „statističkom greškom“.

Istraživački i interesno se kandidat nije zadržao samo na pomenutim tematskim oblastima, već se zajedno sa grupom kolega upustio u savremene historiografske tokove ekohistorije/historije okoliša, a bosanskohercegovačkoj historiografiji dao doprinos svojim prilogom o odnosu društva prema prirodnom uzrokovanim katastrofalnim poplavama u Bosni i Hercegovini u vrijeme Kraljevine, reakcijom stanovništva i vlasti na neočekivane lomove svakodnevnog života i nuždi planiranja i osiguravanja od budućih neočekivanih prirodnih, ali i društvenih izazova („Velike poplave u Bosni i Hercegovini (1918-1941)“. *Poplava, zemljotres, smog: Prilozi ekohistoriji Bosne i Hercegovine u 20. stoljeću: zbornik radova*. Sarajevo: Udruženje za modernu historiju/Udruga za modernu povijest, 2017, str. 17-71.)

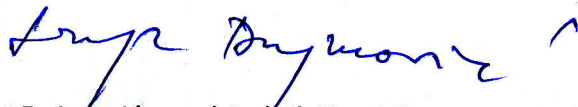
III

Prijedlog komisije za izbor u zvanje

Imajući u vidu dosadašnji naučni rad, postignute rezultate i posvećenost istraživačkom radu dr Enesa S. Omerovića, kao i dostignut nivo istraživačke, stručne i naučne kompetentnosti, a na osnovu prethodno izloženog smatramo da dr Enes Omerović, viši stručni saradnik Instituta za historiju Univerziteta u Sarajevu ispunjava sve formalno-pravne i naučne uslove

za izbor u zvanje naučni saradnik za modernu historiju. Stoga, predlažemo Vijeću Instituta za historiju da prihvati izvještaj za izbor dr Enesa S. Omerovića u zvanje naučni saradnik.

Članovi Komisije:

Dr Sonja Dujmović, predsjednik Komisije

Dr Senija Milšić, član Komisije

Dr Dženita Rujanac, član Komisije